

AA - 3207 Seat No. _____
M. A. (Part-II) Examination
April / May – 2003
Psychology : Paper-V
(Principal & Entire OR First Group)
(Theories & Systems of Psychology)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
(૨) ઉત્તરવહીના ડાબા હાંસિયામાં પ્રશ્નપત્રમાં છાપેલ પ્રશ્નક્રમ પ્રમાણે જ પ્રશ્નક્રમ લખો.

૧ ટીશનરના રચનાવાદની મુખ્ય વિભાવનાઓ ચર્ચો. ૧૪

અથવા

૧ શીખવાની ક્રિયા વિશેના થોર્નડાઈક દર્શાવેલા નિયમો સમજાવો. ૧૪

૨ વૉટસનના વર્તનવાદની નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિભાવનાઓ સમજાવો : ૧૪

- (૧) અનુવંશ વિ. વાતાવરણ
- (૨) મનોવિજ્ઞાનની વ્યાખ્યા અને વિષયવસ્તુ
- (૩) શિક્ષણનો સિદ્ધાંત.

અથવા

૨ નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક વિગતે સમજાવો : ૧૪

- (૧) ગથરીનું સાન્નિધ્ય અભિસંધાન
- (૨) માઉરરનો દ્વિઘટક શિક્ષણ સિદ્ધાંત
- (૩) રાઝરને દર્શાવેલા શિક્ષણના ઉત્ક્રાંતિલક્ષી તબક્કાઓ.

૩ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પેટાપ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : ૨૪

- (ક) ફોઈડની ચેતન અને અચેતનની વિભાવનાઓ સ્પષ્ટ કરો.
- (ખ) યુંગની સામૂહિક અચેતન અને આદ્યપ્રતિમાઓ (Archetypes) ની વિભાવનાઓ સમજાવો.
- (ગ) એડલરના વૈયક્તિક મનોવિજ્ઞાનની મુખ્ય વિભાવનાઓ સ્પષ્ટ કરો.

- (ઘ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એકનું પ્રદાન ચર્ચો :
- (૧) કારેન હોર્ની
 - (૨) એરીક ફોમ
 - (૩) સલ્લીવાન.
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પેટાપ્રશ્નોના ઉત્તર લખો : ૨૪
- (ક) સમષ્ટિવાદી મનોવિજ્ઞાનની પ્રત્યક્ષીકરણની સમજૂતી ચર્ચો.
 - (ખ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ એક સમજાવો :
 - (૧) સ્પેન્ગરનો વ્યક્તિત્વ સિદ્ધાંત
 - (૨) સ્ટર્નની દૃષ્ટિએ વ્યક્તિત્વ અને ચારિત્ર્ય
 - (૩) કેન્ટોરનો જીવનતંત્રવાદ.
 - (ગ) અંતરસૂઝ દ્વારા શિક્ષણ અંગેનો કોહલરનો સિદ્ધાંત ચર્ચો.
 - (ઘ) કર્ટ લ્યુઈનની તનાવ, અવરોધ અને સમતૂલાની વિભાવનાઓ સ્પષ્ટ કરો.
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ઉપર નોંધ લખો : ૨૪
- (૧) મેકડૂગલનો સહજવૃત્તિનો સિદ્ધાંત
 - (૨) વર્તનવાદમાં લંશલીનું પ્રદાન
 - (૩) પાવલોવ અને સ્કીનરના અભિસંધાન વચ્ચે તૂલના
 - (૪) ફોઈડના મનોજાતિય વિકાસના તબક્કાઓ
 - (૫) યુંગના વ્યક્તિત્વ પ્રકારો.

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) Figures to the **right** indicate full marks of the question.
- (2) Write in the left margin of answer book the question number as printed in the question paper.

1 Discuss the main concepts of *Titchner's* structuralism. **14**

OR

1 Explain *Thorndike's* laws of learning. **14**

2 Explain any **two** of the following concepts of *Watson's* **14**

AA-3207]

2

[Contd...

behaviourism :

- (1) Heredity **Vs.** Environment
- (2) Definition and subject matter of psychology
- (3) Thoery of learning.

OR

- 2** Explain any **one** of the following : **14**
- (1) *Guthrie's* learning by contiguity
 - (2) *Mowerer's* two factor theory of learning
 - (3) *Razran's* evolutionary levels of learning.
- 3** Attempt any **two** of the following sub-questions : **24**
- (a) Explain Freud's concepts of conscious and unconscious
 - (b) Explain Jung's concepts of collective unconscious and archetypes.
 - (c) Explain main concepts of Adler's individual psychology.
 - (d) Discuss the contribution of any **one** of the following :
 - (1) Karen Horney
 - (2) Eric Fromm
 - (3) Sullivan
- 4** Attempt any **two** of the following subquestions : **24**
- (a) Discuss the explanation of perception given by Gestalt psychology
 - (b) Explain any **one** of the following :
 - (1) Sprenger's theory of personality
 - (2) Personality and character according to stern
 - (3) Kantor's organismic psychology
 - (c) Discuss Kohler's theory of learning by insight
 - (d) Explain Kurt Lewin's concept of Tension, Barrier and equilibrium.
- 5** Write a note on any **two** of the following : **24**
- (1) Macdugall's theory of instinct
 - (2) *Karl Lashley's* contribution in behaviourism
 - (3) Comparison between Pavlov's and Skinner's conditioning
 - (4) Freud's stages of psycho sexual development
 - (5) Jung's personality types.